

<http://doi.org/10.5281/zenodo.2527892>

UDC 159.95

ORCID 0000-0002-1699-7859

SPIRITUAL VALUES PSYCHOLOGICAL ASSESEMENT

Oleksiy I. Kuznetsov,

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine

E-mail: o.kuznetsov@seznam.cz

The Aim of the study is to create a psychodiagnostic tool for evaluating the person's spiritual values according to their main groups – altruistic, humanistic, moral and religious groups of spiritual values. The achievement of the goal envisaged the following tasks: 1) systematization of scientific classifications of spiritual values; 2) create the spritual values assessment tool.

***Material:** Standardization of the author's list of terminal and instrumental spiritual values, presented in the results of this study, is based on data from 684 respondents aged 15-67 years.*

***Results:** The article deals with the problem of the spiritual values of the individual, systematizing spiritual values in the psychological dimension. The list of the 40 items according to spiritual values of the person is determined, psychodiagnostic tool for studying the spiritual values of the personality is developed. Its reability and validity was proved. The results of the correlation analysis between spiritual values and relevant psychological features (convergent and discriminant validity) are sown.*

***Keywords:** spiritual values, spirituality, altruism, morality, psychodiagnostics of spiritual values.*

Методика діагностики духовних цінностей особистості

Олексій І. Кузнецов,

Харківський національний педагогічний університет імені

Г.С. Сковороди, Україна

***Актуальність.** Категорія «духовних цінностей» у психології є маловивченою, а проблема систематизації та концептуального обґрунтування груп духовних цінностей, шляхів їх психодіагностики залишається відкритою.*

***Мета статті** – відповідно до основних груп духовних цінностей (альтруїстичних, гуманістичних, моральних, релігійних) створити особистісний опитувальник, спрямований на вивчення їх міри розвитку.*

***Методи.** Статистика альфа Кронбаха, факторний та кореляційний аналіз.*

***Результати.** Відповідно до концептуального розгляду структури духовних цінностей було створено 40 пунктів особистісного опитувальника зі*

стандартною інструкцією та оцінками за шкалою Лайкерта. Перевірка одномоментної надійності усіх пунктів доводить високу надійність усіх пунктів опитувальника. У результаті факторного аналізу було утворено 6 факторів – потенційних шкал опитувальника, а саме: духовно-моральні цінності совісті, духовно-моральні цінності честі, гуманістичні цінності стійкості, гуманістичні цінності альтруїзму, духовні цінності та релігійні цінності.

Перевірка конвергентної та дивергентної валідності показала, що існують позитивні кореляції між духовно-моральними цінностями честі та ставленням до релігійної поведінки, гуманістичні цінності стійкості пов'язані з релігійною ідентичністю, позитивним ставленням до релігії та філософським світоглядом, альтруїстичні цінності пов'язані з пошуком релігійної підтримки. Жодних значущих зв'язків між духовними цінностями та релігійними копінгамі не було встановлено.

Методика має високу тест-ретестову надійність.

Ключові слова: духовні цінності, духовність, гуманізм, моральність, психодіагностика духовних цінностей.

Introduction. The issue of spiritual values is extremely relevant in modern psychology, since this system of values is defined as a pivot in the development of personality, especially at the break-up of cultural paradigms and in conditions of socio-economic crises and social transformations. The system of spiritual and moral values plays a significant role in the adaptation of the individual in the conditions of socio-cultural transformation of society, directs, promotes or hinders the further development of society, reflects the axiological aspect of the reality. Spiritual and moral values ensure the integration of society, helping individuals to make socially acceptable choices of their behavior in vital situations (Stasevska, 2016). However, the term "spiritual values" in psychology is characterized by low certainty, and the problem of systematization and conceptual justification of terminal and instrumental values, the ways of their diagnostics remains unstudied. V. Kryzhko emphasizes that spiritual values not only satisfy the needs of a person, but that they create or revive spiritually with all their needs and interests (Kryzhko, 2005, 83).

Despite the wide breadth of studying the problem of spiritual values in psychology (V.V. Annenkov, I.D. Beh, M.Y. Borishevsky, V.I. Vus, S.V. Goncharenko, N. Zhuk, Yu.R. Zlidnyk, I.A. Zyazyun, G.S. Kostyuk, V.G. Kremen, V.E. Krupin, O.I. Krupskaya, O.M. Leontiev, S.D. Maksimenko, O.M. Matviyenko, N.G. Nichkalo, N.V. Pavlik, E.O. Pomitkin, V.V. Rybalka, O.A. Stasevska, O.V. Sukhomlynska,

O.V. Shkirenko, Zh. M. Yusovka), thorough analysis and There was no systematization of spiritual values in domestic psychology.

Methods and research sample. The standardization of the author's list of terminal spiritual and moral values presented in the results of this study is based on data from 684 respondents aged 15-67 (Table 1).

Table 1

Characteristics of the sample by gender and age

Age	Female	Male	Total
Teenagers (15-17 years old)	60	36	96
Student's age (17-22 years old)	143	86	229
Youth (21-25 years old)	112	71	183
Adults (25-40 years old)	73	58	131
Adults (40-55 years old)	23	9	32
Pre-retirement age	10	3	13
Σ	421	263	684

In general, the structure of spiritual values can be represented through the intersection of planes of various sizes, filled with varieties of spiritual values. The largest among these planes is a group of spiritual and moral values, which is also interwoven with a large-scale group of humanistic values. It should be noted that these two groups of spiritual values are most interconnected, mutually interconnected. The group of values of spiritual and religious content, which is smaller adjoins them.

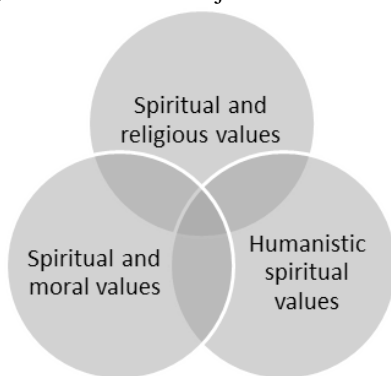

Fig. 1 Structure of spiritual values of personality.

In our previous study (2018) we have set the list of terminal spiritual values: politeness, honesty, decency, longevity, modesty, patience, dignity, consistency, responsibility, religiosity, emotionality, gratitude, devotion, meekness, endurance, obligatory, sincerity, principle, devotion, selflessness.

According to this list we made statements for 40 items of Spiritual Values Questionnaire.

Reliability of the questionnaire. The first step in processing the raw data received was to check the internal consistency of the questionnaire. The Cronbach's alpha statistics were calculated for a scale that includes all 40 items. The value of the Cronbach's alpha for a scale of 40 items was 0,916, which is below the acceptable level of 0,7.

Constructive validity of the questionnaire. The factor analysis was used to detect the internal structure of the questionnaire. As a result of explorative factor analysis (with angular rotation) 6 factors that were not correlated with each other were found.

Factor 1 (28% dispersion, factor weight 11,42) contains items: 1st "He is polite and always behaves appropriately" (0,979), 7th "He believes it is important to show respect for other people, be respectful" (0,969), 8th "It is important for him to live and do everything in conscience" (0,968), 29th "He (she) responsibly comes to the point" (0,968), 21st "It is very important for him(her) to be always polite with others people. He tries not to irritate and disturb others" (0,960), 9th "He (she) likes to perform honestly and to answer for what is entrusted to him (her) either for what he (she) is obligated to do" (0,956), 36th "He always fulfills promises, keeps the word" (0,950), 27th "He (she) believes that he (she) should always show respect for his (her) parents and older people. It is important for him (her) to be obedient" (0,948), 28th "He (she) is conscientious, gives a moral assessment to all his (her) actions" (0,945), 18th "He (she) is faithful to his (her) convictions, his (her) behavior and deeds are correlated with his (her) principles of life" (0,941), 38th "It is important for him (her) to follow his (her) principles" (0,941), 16th "He (she) tries to carefully fulfill his (her) obligations" (0,938). The factor was called "*Spiritual and moral values of conscience*".

Factor 2 (21%; 8,37) contains: 2d item "He (she) is honest, does not deceive others" (0,985), 23d "It is important for him (her) to perform only moral actions, not to be immoral" (0,962) "It is important for him (her) to perform only highly moral actions, not to be immoral", 5th "It is very important for him (her) be modest and moderate in his (her) desires" (0,956), 13th "He strives for purity and devotion in relationships with close people" (0,955), 25th "It is important for him (her) to be modest. He (she) tries not to attract attention to him- herself" (0,952), 12th "It is important for him (her) to show his gratitude to others" (0,949), 22d "He (she) does not know how and does not want to deceive himself or others" (0,938), 3d "He (she) is decent, does not commit immoral acts" (0,937), 33d "It is important

to be faithful to his (her) friends for him. He (she) wants to devote himself to his loved ones" (0,920). The factor was called "*Spiritual and moral value orientations of honor*".

Factor 3 (13%; 5.38) 6th "He (she) is patient, quietly endures the turmoil and trouble of life" (0,973), 39th "He (she) tends to sacrifice his (her) interests for others" (0,953), 19th "He subordinates his (her) own interests to the needs of other people for their own good" (0,934), 26th "He (she) is able to stand up to difficulties, to be patient" (0,926), 15th "He (she) seeks to stand up to difficulties, to be resilient in difficult situations" (0,921), 35th "He (she) is very enduring even in the most difficult situations" (0,913). Factor of the names of the "*Humanistic Value Orientation of persistence*".

Factor 4 (14%; 5.63) 4th "He (she) knows how to forgive people of their weaknesses and not to keep evil and resentment on them" (0,984), 14th "It is important for him (her) to be kind-hearted and to endure insults patiently" (0,967), 34th "He (she) always controls emotions, is willing to consciously forgive mistakes and grievances from others" (0,960), 40th "He (she) is generous, will give "the last shirt" to his neighbor" (0,954), 24th "It is important for him to forgive people who offended him. He tries to see what is good about them and not to hold a grudge" (0,950), 20th "He (she) has no sense of self-interest and a desire to cash in on others" (0,943). The factor of the names of the "*Humanistic Value Orientation of Altruism*".

Factor 5 (8%; 3.57) 11th "He (she) appreciates soulfulness in relationships with people and seeks such communication with others" (0,953), 31st "He (she) appreciates soulfulness and moral qualities in people" (0,927), 17th "He (she) appreciates in relations sincerity, truthful in expressing his thoughts and feelings" (0,924), 37th "He (she) strives for sincerity and openness in relations" (0,897). The factor of the names of the names of "*Spiritual value orientations*".

Factor 6 (7%; 2.79) 32d "He (she) is grateful to fate (God, fate, to other people) for all the good things in his life" (-0,951), 10th "Being religious is important for him (her). He (she) tries very hard to follow his religious beliefs" (-0,935), 30th "He (she) goes to church and observes religious rituals" (-0,935). The factor of the names of the names of "*Religious value orientations*".

Test-retest reliability of the questionnaire. Repeated testing of the same sample (120 people) was conducted at intervals of two weeks. The correlation between the results of the first and second tests was at the level of $r = 0,798$, which indicates a sufficiently high test-retest reliability of the questionnaire.

Normative scale. In table 1 the descriptive statistics of «Spiritual Values Questionnaire» are set. Dividing into three intervals the marginal values of

the norm for the indicators of the Spiritual and moral values of conscience scale are 30-45 points, for the Spiritual and moral value orientations of honor – 20-30 points, for the Humanistic Value Orientation of persistence and Humanistic Value Orientation of altruism – 10-20 points, Spiritual value orientations – 8-15 points, Religious value orientations – 7-12 points.

Table 1

Descriptive statistics of «Spiritual Values Questionnaire»

Indicators	Mean	Min	Max	Std.dev
Spiritual and moral values of conscience	43,56	12	60	10,34
Spiritual and moral value orientations of honor	33,52	9	45	8,89
Humanistic Value Orientation of persistence	22,45	6	30	7,87
Humanistic Value Orientation of altruism	23,48	6	30	7,63
Spiritual value orientations	12,44	4	20	3,69
Religious value orientations	4,09	3	15	2,57

Convergent and discriminant validity of «Spiritual Values Questionnaire» checked out by identifying the correlation between the indicators of spiritual values and the indicators of the religiousness (Kravtsova et al., 1996) (convergent validity), and religious coping strategies (Kuznetsov, 2017a, 2017b) (discriminant validity).

There is a positive correlations between the spiritual and moral values of conscience and spiritual and moral value orientations of honor with indicators of attitude towards religion as a model of moral behavior ($r=0,38$ and $r=0,34$, $p < 0,0001$). Humanistic Value Orientation of persistence is positively related to the presence of religious identity ($r = 0,33$, $p < 0,0001$) and attitude towards religion as a philosophical concept ($r = 0,24$, $p < 0,0001$). Humanistic Value Orientation of altruism is positively related to Religion Search Relief and Support ($r = 0,44$, $p < 0,0001$).

There are no statistically significant relationship between Spiritual Values and religious coping strategies.

Conclusions. In general, the structure of spiritual values can be represented through the intersection of planes of various sizes, filled with varieties of spiritual values. The largest among these planes is a group of spiritual and moral values, which is also interwoven with a large-scale group of humanistic and religious values. The results of the “Spiritual values Questionnaire” standardization have shown. Its validity and reliability were proved.

References

Kravtsova M.S., Myagkov I.F., Shcherbatyh Yu.V. (1996). Psikhologicheskii analiz urovnya individual'noy religioznosti [Psychological analysis of the level of individual religiosity] Psikhologicheskii zhurnal. № 6. С. 13-15. [in Russian].

Kryzhko V.V. (2005). Antolohiya aksiolohichnoyi paradyhmy upravlinnya osvityou [Anthology of the axiological paradigms of governance around the world] Kyiv : Osvita Ukrainy. [in Ukrainian].

Kuznetsov O.I. (2017a). Psychodiagnosics of religious coping strategies. Visnyk KHNPU imeni H.S. Skovorody. Psykholohiya. Vol. 57. P. 132-140. doi.org/10.5281/zenodo.1184310.

Kuznetsov O.I. (2017b). Religiosity: Components, Types and Coping Strategies. Nauka I osvita – Science and Education. №11. 70-75. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-11-9>.

Kuznetsov O.I. (2018). Psykhodiahnostyka terminal'nykh ta instrumental'nykh dukhovnykh tsinnostey osobystosti [Psychodiagnosics of terminal and instrumental spiritual values of personality]. Visnyk KHNPU imeni H.S. Skovorody. Psykholohiya. Vol. 58. P. 92-104. doi.org/10.5281/zenodo.1184493 С. 92-104. [in Ukrainian].

Appendix

Spiritual Values Questionnaire

Опитувальник духовних цінностей

Інструкція: Нижче наведені описи деяких людей. Будь ласка, прочитайте кожний опис і подумайте, наскільки кожна людина схожа або не схожа на Вас: 1 - зовсім не схожа, 2 - не схожа, 3 - частково схожа, 4 - схожа, 5 - дуже схожа на мене.

1. Вона ввічлива, не хамить і завжди поводитьсь пристойно.
2. Вона чесна, не обманює інших.
3. Вона порядна, не робить аморальних вчинків.
4. Вона вміє прощати людям їх слабкості і не тримати на них зла і образи.
5. Для неї дуже важливо бути скромною і помірною в своїх бажаннях.
6. Вона терпляча, спокійно переносить негаразди і тяготи життя.
7. Вона вважає, що важливо проявляти повагу до інших людей, бути шанобливою.
8. Для неї важливо жити і робити все по совісті.
9. Вона любить сумлінно виконувати і відповідати за те, що їй доручено або за те, що вона зобов'язана робити.
10. Бути релігійною важливо для неї. Вона дуже старається слідувати своїм релігійним переконанням.
11. Вона цінує душевність у відносинах з людьми і прагне до такого спілкування з іншими.
12. Для неї важливо показувати свою подяку іншим.
13. Вона прагне до чистоти і відданості у відносинах з близькими людьми.
14. Їй важливо проявляти добросердечність і терпляче переносити образи.
15. Вона прагне стійко переносити труднощі, бути витривалим у складних ситуаціях.
16. Вона намагається ретельно виконувати свої зобов'язання.

17. Вона цінує у відносинах щирість, правдивий у вираженні своїх думок і почуттів.
18. Вона вірна своїм переконанням, її поведінка і вчинки співвідносяться з її життєвими принципами.
19. Вона підпорядковує власні інтереси потребам інших людей для їх же блага.
20. У неї відсутнє почуття користі і прагнення нажитися на інших.
21. Для неї дуже важливо весь час бути ввічливою з іншими людьми. Вона намагається ніколи не дратувати і не турбувати інших.
22. Вона не вміє і не хоче обманювати ні себе, ні інших.
23. Для неї важливо здійснювати тільки високоморальні вчинки, не бути аморальною.
24. Для неї важливо прощати людей, які образили її. Вона намагається бачити хороше в них і не ображатися.
25. Для неї важливо бути скромною. Вона намагається не привертати до себе увагу.
26. Вона здатна стійко витримувати труднощі, бути терплячою.
27. Вона вважає, що завжди повинна проявляти повагу до своїх батьків і людей старшого віку. Для неї важливо бути послухною.
28. Вона совісна, дає моральну оцінку всім своїм вчинкам.
29. Вона відповідально підходить до будь-якої справи.
30. Вона ходить до церкви і дотримується релігійних ритуалів.
31. Вона цінує в людях душевність і моральні якості.
32. Вона вдячна долі (Богу, іншим людям) за все хороше в її житті.
33. Для неї важливо бути відданою своїм друзям. Вона хоче присвятити себе своїм близьким.
34. Вона завжди контролює емоції, готова усвідомлено прощати помилки і образи від інших.
35. Вона дуже витривала навіть в найскрутніших ситуаціях.
36. Вона завжди виконує обіцянки, тримає слово.
37. Вона прагне до щирості і відкритості в стосунках.
38. Для неї важливо слідувати своїм принципам.
39. Вона схильний жертвувати своїми інтересами заради інших.
40. Вона віддасть «останню сорочку» ближньому.

Ключ:

Духовно-моральні цінності совісті: 1,7,8,9,16,18,21,27,28,29,36,38.

Духовно-моральні цінності честі: 2, 3, 5, 12, 13, 22, 23, 25, 33.

Гуманістичні цінності альтруїзму: 4, 14, 20, 24, 34, 40.

Гуманістичні цінності толерантності 6, 15, 19, 39.

Духовні цінності: 11, 17, 31, 37.

Релігійні цінності 10, 30, 32.

*Оригінальний рукопис отримано 21 серпня 2018 року
Статтю прийнято до друку 11 вересня 2018 року*